

Franst.nr 8/1973.

LAGUTSKOTTETS betänkande nr 15/1972-73
med anledning av Ålands landskapsstyrelsens
franställning till Ålands landsting med för-
slag till landskapslag om körkort.

Med anledning av ovannämnda franställning, varöver Landstinget inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört lagberedningschefen Sune Carlsson, lagberedningssekreteraren Ulf Andersson och trafikinspektören Ulf Lillie, värdsamt anföra följande:

Den omfattande reformen av lagstiftningen om körkort, som grundar sig på internationella rekommendationer, har av landskapsstyrelsen givits formen av ett förslag till särskild landskapslag om körkort. Detta är uppenbarligen ändamålsenligt och överensstämmer också med förfarandet i riket där dock bestämmelser av denna art utfärdas i förordning. Utskottet har dock funnit, att stadgandena i förslaget till landskapslag om körkort icke överensstämmer med de stadganden i landskapslagen om motorfordon i landskapet Åland (25/58) som förbli i kraft, ej heller i alla avseenden med landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland (8/58).

I förslaget har på ett flertal ställen nämnts motorfordonsbyrån såsom den myndighet, som handhar med denna förvaltningsgren förenade uppgifter. Likväl stadgas i motorfordonslagen och i motorfordonsförordningen, att dessa uppgifter ankommer på trafikinspektören och på landskapsstyrelsen. Även om motorfordonsbyrån är en landskapsstyrelsen underlydande grupp av tjänstemän, som är avsedd att motsvara bilregistercentralen i riket, borde inrättandet av detta självständigt arbetande verk under landskapsstyrelsen ha skett genom en ändring av motorfordonslagen. Utskottet har dock förutsatt, att behövliga ändringar skall införas vid en snart förestående ändring av sagda lag. Därför har ändring icke föreslagits i övrigt utom beträffande stadgandet om ändringssökande, som utskottet icke kan godkänna då det icke finnes stadgat hur beslut fattas inom motorfordonsbyrån. Då denna uppenbarligen är ett verk av byråkratisk natur, bör det vara tillfyllest att stadga om ändringssökande i trafikinspektörens beslut. Såsom chef för motorfordonsbyrån bör han uppenbarligen ha det slutliga avgörandet i samtliga på byrån ankommande frågor.

Utskottet har observerat att överensstämmelsen mellan den föreslagna landskapslagen och landskapslagen om vägtrafik icke heller blir fullt klar. I 31 § sistnämnda lag stadgas att domstol i vissa straffdomar skall förklara körtillståndet förverkat. I 10 § samma lag talas åter om körkort. I det aktuella lagförslaget har den gängse benämningen körkort använts konsekvent men för förare i yrkestrafik fordras ett körtillstånd utöver körkortet, som vållar oklarhet. Utskottet anser

att en översyn av bestämmelserna också i vägtrafiklagen är påkallad med anledning härav utöver det förslag landskapsstyrelsen förelagt Landstinget i framställning nr 6/1973.

Förslaget om specialbestämmelser för nybörjare i 23 § och 28 § 3 mom. har utskottet icke kunnat omfatta i föreslagen form. I riket har införts ett sådant stadgande med en hastighetsbegränsning till 80 km/h. I Sverige saknas motsvarande stadgande. Utskottet har också fäst avseende vid att brott mot denna bestämmelse, genom såväl över-skridande av takhastigheten som körning utan den speciella skylten, medför ovillkorligen indragning av körkortet för ett års tid. Uppen-barligen bör detta medföra, att föraren därefter bör under återstoden av ettårstiden iakttaga samma regler.

Införande av en regel om 70 km/h takhastighet för nybörjare i landskapet skulle lätt skapa förvirring på grund av den omfattande turisttrafiken. De nybörjare, som kommer hit från riket, bör vara berättigade att enligt sitt körkort köra högst 80 km/h och nybörjare med svenskt eller annat utländskt körkort får köra med fri hastighet om hastigheten inte är allmänt begränsad eller lokalt angivits med trafikmärke.

Utskottet har visserligen varit positivt inställt till en skärpt övervakning av nybörjarna i trafiken men anser att de nuvarande möj-ligheterna till effektiv övervakning är alltför små i landskapet, så-vitt gäller en speciell takhastighet för dem. Däremot borde förseelser, som visar ovilja att iakttaga gällande trafikregler, i dessa fall of-tare medföra åtgärd beträffande körkortet. Utskottet föreslår därför, att indragning av körkortet för nybörjare på en tid av högst sex månader kunde komma i fråga också då föraren i ett enda fall gjort sig skyldig till överträdelse av trafikbestämmelserna. Är förseelsen ringa borde föraren likväl endast tilldelas varning.

Detaljmotivering.

12 §. Enligt 43 § 3 mom. motorfordonslagen kan för övningskörning med motorcykel fastställas villkor utöver den lokala begränsningen. Utskottet anser att villkor borde kunna uppställas beträffande högsta tillåtna hastighet under övningskörningen och, åtminstone till den del övningskörningen försiggår inom tätort, också beträffande den tid på dygnet under vilken övningskörning får fortgå. Stadgandet i 2 mom. har därför kompletterats.

4 momentet har förtydligats.

15 §. Stadgandet avser att förhindra att körkortsaspiranter från orter utom landskapet yrkar på att få avlägga förarexamen här. Paragraf-rubriken har föreslagits ändrad.

20 §. En redaktionell ändring har införts i d punkten.

23 §. Utskottet har på de skäl som anfördes i allmänna motivering-
en uteslutit detta stadgande. Härav följer omnumrering av följande
paragrafer.

25(26)§. Vid förnyande av körkort torde i allmänhet polisen äga
kännedom om att sökanden upprätthållit sin körskicklighet, Utskottet
föreslår därför att särskild utredning härom endast skulle fordras
vid behov.

27(28)§. Stadgandet i 3 mom. har omarbetats enligt vad utskottet
anfört i den allmänna motiveringen.

29(30) §. Ändringen är av redaktionell natur.

31-32(32-33)§§. Skillnaden mellan yrkeskörkort och privatkörkort
försvinner med den nya lagen men för taxitrafiken bibehålles det spe-
cialtillstånd, som redan tidigare gällde för Mariehamns stad enbart.
Utskottet har, såsom i allmänna motiveringen anfördes, konsekvent kal-
lat detta tillstånd 'yrkeskörtillstånd' för att skilja det från väg-
trafiklagens begrepp 'körtillstånd'.

36(37) §. I 3 mom. har Island föreslagits utgå i överensstämmelse
med rikets motsvarande stadgande, då något avtal med Island i denna
fråga icke tillsvidare ingåtts.

38(39) §. Stadgandet motsvaras i riket av en ändring av lagen om
bilregistercentralen (FFS 33/72). Utskottet har likväl ansett den
första meningen i 1 mom. överflödig, varjämte rubriken ändrats.

40(41) §. Också detta stadgande grundar sig på den nyssnämnda riks-
författningen. Då det strängaste straffet i detta fall är två års
fängelse, bör lagrummet i detta avseende överensstämma med rikets
motsvarande stadgande.

41(42) §. Paragrafen har omredigerats för att särskilja ändamåls-
enlighets- och laglighetsbesvär, varjämte motorfordonsbyrån uteslutits
på de grunder utskottet anfört i den allmänna motiveringen. Klagan
över åtgärd av tjänsteman inom motorfordonsbyrån kan icke betraktas
som ordinärt ändringssökande.

44(45)§. I 2 mom. har körskola ändrats till bilskola. Stadgandet
i 7 mom. har förtydligats i saklig överensstämmelse med rikets
finskspråkiga text. I 10 mom. har uteslutits övergångsstadgandet om
nybörjares körkort och lydelsen förtydligats.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå,
att Landstinget måtte antaga lagförsla-
get med följande ändringar:

-4-

12 §.

2. Polisen kan berättiga inom sitt distrikt bosatt person att utföra övningskörning med motorcykel för körkort av klass A eller KT utan körlärare. Dylikt tillstånd, som får utfärdas endast för den som avlagt teoriprov för förarexamen, utfärdas för högst tre månader och får icke förnyas utan giltigt skäl. Tillståndet gäller på i detsamma angivna villkor och endast för däri bestämt område. Vid övningskörning får passagerare eller gods icke medföras.

4. Polisen som beviljat tillståndet kan återkalla undervisnings- eller övningstillstånd, om skäl därtill prövas föreligga.

15 §.

Examensort.

Förutsättning för avläggande av förarexamen är att vederbörande erhållit förarundervisning i landskapet eller, såframt undervisningsintyg icke fordras, är stadigvarande bosatt i landskapet.

20 §.

Förutsättningar för utfärdande av körkort.

Villkor för erhållande av körkort är,

- a) att sökanden uppfyller i 16 § angivna krav;
- b) att sökanden avlagt förarexamen som svarar mot körkortet eller, då fråga är om annat än i 16 § 3 mom. avsett körkort, motsvarande examen inom försvarsväsendet;
- c) att sökanden icke till följd av fortgående missbruk av alkohol eller annat berusningsmedel eller på grund av sina personliga egenskaper kan anses olämplig som förare;
- d) att sökanden icke tilldelats körförbud;
- e) att minst två år förflutit sedan sökanden utomlands gjort sig skyldig till framförande av motordrivet fordon under påverkan av alkohol eller annat berusningsmedel; samt
- f) att minst ett år förflutit sedan sökanden gjort sig skyldig till körning utan körkort, om icke synnerliga skäl finns för beviljande av körkort.

23 §.

Uteslutning.23-24 (24-25) §§.

Likasom i landskapsstyrelsens förslag.

-5-

25(26) §.Förnyande av körkort.

1. Förnyande av körkort sökes skriftligen hos polisen på sökandens boningsort, varvid det förra körkortet företes samt till ansökan fogas

a) (utesluten) utredning vid behov om att sökanden upprätthållit sin körskicklighet eller av besiktningsman utfärdat intyg över godkänd körprov:

b) högst tre månader tidigare utfärdat läkarintyg och, om polisen anser det nödigt, intyg av specialläkare; samt

c) två för körkortet lämpliga fotografier.

26 (27) §.

Likason i landskapsstyrelsens förslag.

27 (28) §.

3. Har den, som under kortare tid än ett år innehaft körkort för bil eller motorcykel, brutit mot trafikbestämmelserna på ett sätt som visar bristande vilja eller förmåga att följa den, kan hans körkort indragas på viss tid, högst sex månader. Är förseelsen ringa bör honom endast tilldelas varning, som antecknas i körkortet.

28(29) §.

Likason i landskapsstyrelsens förslag.

29 (30) §.Skyldighet att överläta indraget körkort.

Körkortsinnehavare, vars körkort indragits, skall omedelbart överlämna körkortet till polisen som fattat beslutet om indragningen.

30 (31) §.

Likason i landskapsstyrelsens förslag.

31 (32) §.Rätt att framföra personbil i yrkesmässig trafik.

1. Personbil får framföras i yrkesmässig trafik endast av den, som förutom körkort innehar yrkeskörkort tillstånd, som är beviljat av polisen på bilens stationsort.

2. Yrkeskörkort tillståndet skall medföras på färd och vid anfordran uppvisas för polis- eller besiktningsman eller annan trafikövervakare.

32 (33) §.Beviljande och återkallande av yrkeskörkort tillstånd.

1. Villkor för erhållande av yrkeskörkort tillstånd är

a) att sökanden sedan minst ett år innehaft körkort som berättigar till framförande av bil;

b) att sökanden uppfyller de hälsokrav som utgör förutsättning för erhållande av körkort av klass ABC;

c) att sökanden icke på grund av sina personliga egenskaper kan anses olämplig att framföra personbil i yrkesmässig trafik; samt

d) att sökanden har av polisen godkänd kännedom om orten och om bestämmelserna rörande yrkesmässig trafik.

2. Vid sökande av yrkeskörttillstånd skall företes körkort och läkarintyg. Polisen kan därtill förstärka sökanden att förete intyg över ny godkänd förarexamen.

3. Yrkeskörttillstånd beviljas för den tid sökandens körkort är i kraft. Tillståndet kan återkallas, om innehavaren icke längre uppfyller villkoren för erhållande av tillstånd.

4. Om beviljande och återkallande av yrkeskörttillstånd gäller ytterligare i tillämpliga delar vad om utfärdande och indragning av körkort är stadgat.

33-35 (34-36) §§.

Likason i landskapsstyrelsens förslag.

36 (37) §.

3. I Danmark, (utesluten) Norge eller Sverige utfärdat körkort, i fråga om vilket den därpå grundade rätten återkallats, skall med avvikelse från det i 2 mom. nämnda förfarandet sändas till den myndighet som utfärdat körkortet.

37 (38) §.

Uppgifter i körkortsregistret.

1. Motorfordonsbyrån, som förestås av trafikinspektören och varom stadgas särskilt, för ett körkortsregister, i vilket ingår följande uppgifter om innehavarna av körkort:

a) fullständigt namn, personbeteckning, födelseorten och adress;

b) de fordonsklasser körkortet berättigar att framföra samt specialvillkor och extra tillstånd;

c) uppgifter angående beviljande och indragning av körkort, yrkeskörttillstånd (utesluten) och trafikläraryrkort;

d) straff och andra påföljder, som ådömts vederbörande för överträdelse av landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland eller med stöd därav utfärdade stadganden; samt

e) uppgifter om förarundervisning och -examen.

38 (39) §.

Henlighållande av uppgifter.

1. Uppgifter ur materialet i körkortsregistret får, med nedan i

-7-

2 nom. nämnda undantag, lämnas endast till polisen och andra myndigheter, som handlägger körkortsärenden, samt till den som uppgifterna berör.

39 (40) §.

Likason i landskapsstyrelsens förslag.

40 (41) §.

Straffstadgande.

1. Den som bryter mot den i 38 § (utesltn.) avsedda plikten att hemlighålla handling skall, om ej gärningen bör bestraffas som tjänstebrott, dömas för brott mot plikten att hemlighålla uppgifter i körkortsregistret till böter eller till fängelse i högst två år.

42 §.

Ändringssökande.

1. Beslut, som på grund av denna landskapslag eller med stöd därav meddelade föreskrifter, fattats av polismyndighet kan inom trettio dagar överklagas i länsstyrelsen.

2. Över landskapsstyrelsens beslut, då det gäller tillstånd att hålla bilskola, kan besvär anföras såvitt gäller beslutets laglighet, såsom är stadgat om anförande av besvär i motsvarande fall i riket över länsstyrelses beslut. Annat beslut av landskapsstyrelsen, såvitt gäller beslutets laglighet, liksom beslut av länsstyrelsen (utesl.) kan överklagas inom trettio dagar hos Högsta förvaltningsdomstolen.

3. Klagan över trafikinspektörens eller besiktningsmans åtgärd kan anföras hos landskapsstyrelsen. I landskapsstyrelsens beslut i sådant ärende får ändring icke sökas.

42-43 (43-44) §§.

Likason i landskapsstyrelsens förslag.

44 (45) §.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden.

2. Med stöd av tidigare stadganden utfärdade tillstånd att hålla bilskola, undervisningstillstånd, lärarkort och körkort är i kraft under däri angiven tid. Polisen skall fortfarande över dessa körkort föra i 33 § motorfordonslagen avsett körkortsregister. Landskapsstyrelsen kan dock förordna att polisens körkortsregister skall indragas och uppgifterna från dem överföras till motorfordonsbyråns körkortsregister.

-8-

7. Körkort som utfärdats med stöd av de tidigare stadgandena förnyas icke utan särskilt skäl tidigare än fyra månader innan det förfaller. Vid förnyande av körkort iakttages stadgandena i denna lag om förnyelse av körkort och körkortet förnyas för den i 21 § nämnda tiden. Till ansökan behöver dock ej fogas läkarintyg, om icke sökanden (utesluten) fyllt 45 år eller polisen av särskilda skäl anser det nödigt. Utredning om upprätthållande av körskickligheten erfordras icke, när förnyelse av körkort för lätt motorcykel, invalidcykel eller traktor sökes. Till ansökan skall fogas ämbetsbevis eller annan utredning, varav tillförlitligt framgår sökandens personuppgifter och personbeteckning. Polisen skall innan förnyelseärendet avgöres från motorfordonsbyrån införskaffa körkortsregistrets kontrollkort över sökanden och körkortsblankett.

8. Åt de personer, vilka ansöker om körkort inom två månader efter denna lags ikraftträdande och vilka uppfyller frutsättningarna för erhållande av körkort, kan polisen utfärda temporärt körkort, som gäller till och med den 31 oktober 1973. Detta skall återlämnas till polisen samtidigt som innehavaren, sedan denna erhållit meddelande från motorfordonsbyrån, avhämtar sitt ordinarie körkort hos polisen.

10. Stadgandet i (utesluten) 23 § 1 mom. angående kontroll av hälsokraven samt stadgandena i 26 § angående duplettexemplar tillämpas endast på innehavare av sådant körkort som utfärdats i stöd av denna lag. Har med stöd av motorfordonslagen utfärdat körkort förkommit, förstörts eller skadats, skall körkortsinnehavaren förnya körkortet i enlighet med denna lag.

Mariehamn, den 15 mars 1973.

På lagutskottets vägnar:

Erik Rask

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Rask, viceordföranden Dahlman samt ledamöterna Olof M. Jansson (delvis), Sundblom och Wideman även som ersättaren Björklund (delvis).